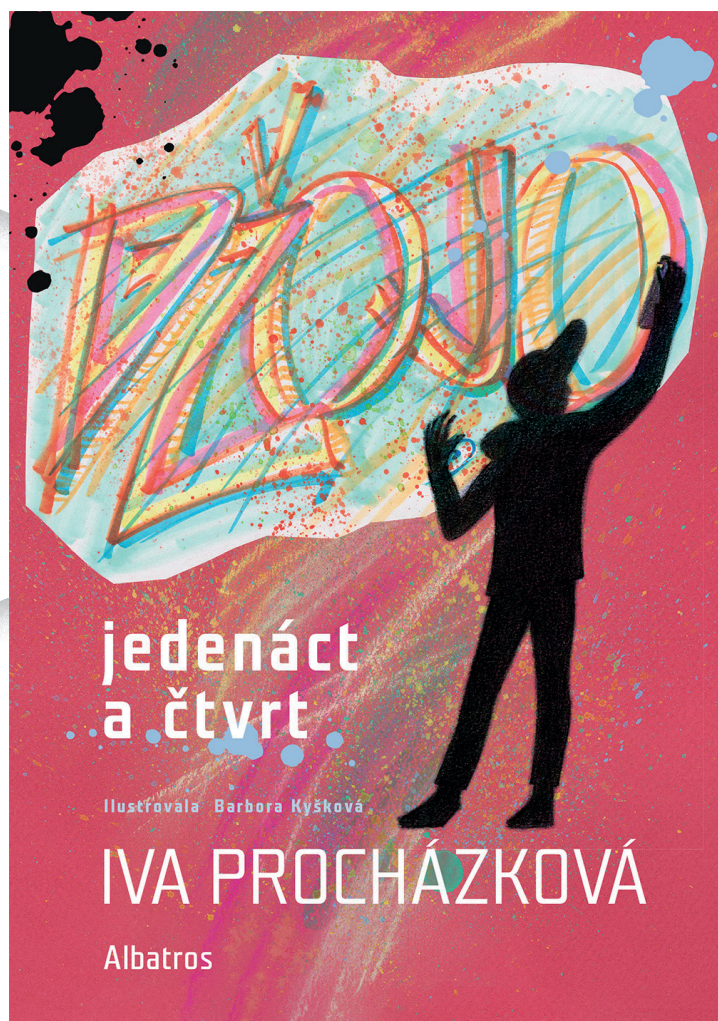

Když si rozumíme s ostatními

Metodický materiál
pro práci s knihou
na 2. stupni ZŠ

Vypracovala

Edita Vaníčková Makosová, NPMK

Téma

komunikace, seberozvoj, dospívání

Anotace programu

čtenářská a literární dílna s textem a ilustrací

Cílová skupina

6.–8. třída

Časová dotace

90 minut

Základní gramotnost

Čtenářská a pisatelská

Vzdělávací oblasti

Jazyk a jazyková komunikace, Český jazyk a literatura

Klíčové kompetence

Kompetence komunikační, Kompetence k řešení problémů

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova, Společnost pro všechny

Úprava pro handicap

Potřebné pomůcky

tabule, flipchart, kopie ilustrací, přístup na internet

Použité knihy

PROCHÁZKOVÁ, Iva. Džoj, jedenáct a čtvrt. V Praze: Albatros, 2025. ISBN 978-80-00-07951-6.

Klíčová slova

příběhy o chlapcích; příběhy o dětech; příběhy o rodině; příběhy o dospívání; příběhy o přátelství; příběhy ze školního prostředí; příběhy o sprejerech; pro čtenáře od 10 let;

Anotace knihy

Život je na nudu moc krátký! Originální vyprávění o kamarádech, rodičích a škole. Když má člověk ve jménu radost, jsou všechny problémy i výzvy osudu zajímavé a vzrušující. A jedenáctiletý Džoj ji opravdu má - jeho jméno v esperantu právě znamená radost. Svět se podle něj hemží zajímavými lidmi, z oblud se stávají kámošky, kočky mají magické oči, ve třídě bydlí dvanáctinohý pavouk a hrdinům řeckých bájí se dá přepsat životopis.

Osnova programu

Evokace

Lektor představí knihu, ukáže žákům obálku a sdělí její název, DŽOJO, JEDENÁCT A ČTVRT. Zeptá se, zda je ve třídě někdo, kdo už knihu četl. Pokud ano, čtenáře přizve k sobě a dá mu funkci kopi-lota (vzhledem k tomu, že zná odpovědi na otázky, které lektor bude pokládat, může spolurozhodovat s lektorem, zda jsou odpovědi správně, případně vymýšlet nápovědy.)

Žáci společně odhadují, co může název znamenat, zda jim něco připomíná, mohou odhadovat podle obálky.

Nápady lektor zaznamenává na tabuli. 5 minut

Uvědomění

Aktivita č. 1: Lektor děti rozdělí do skupin 3-4 a každé skupině předá větu:

„Libroj estas destinitaj por homoj, kiuj deziras esti ie alia.“

Větu je možné jen napsat na tabuli. Žáci mají za úkol se ve skupině zjistit:

- Jakým jazykem je věta napsaná? (esperanto)
- Co znamená v češtině? („Knihy jsou určeny lidem, kteří si přejí být někde jinde.“)
- Kdo tuto větu řekl? (Mark Twain)

Další otázky lektora pro diskusi celé třídy:

„Je ta věta pravdivá, jak jí můžeme rozumět?“ „Kdo byl Mark Twain?“ „Zná někdo, četl někdo nějakou knihu M. Twaina?“ 10 minut

Aktivita č. 2: Čteme společně ukázkou ze strany 17-21, ve které se seznámíme s hlavním hrdinou a ozřejmí se nám, že Džojó je jméno a jedenáct a čtvrt je věk hlavního hrdiny. Čteme potichu, každý sám. 15 minut

Lektor uvede kontext ukázky. Sdělí žákům, že paní učitelka zadala dětem úkol Projekt Můj problém. Žáci se mají zamyslet nad tím, s čím mají problém, představit ho ostatním a s ostatními se zamyslet nad jeho řešením. Lektor položí otázku, zda někoho z dětí zajímá, co vymyslel Oskar za problém, který Džojó má. Pokud se někdo přihlásí, že ho to zajímá, lektor neprozradí, o co jde, jen žákům sdělí, že si odpověď mohou najít v knize na str. 27.

Aktivita č. 3: Žáci dostanou do skupiny text básně, kterou Džojó napsal jako domácí úkol ze str.109. Ze svého středu si skupina vybere jednoho recitátora, který báseň přečte, a protože Džojó báseň v knize psal jako rapový text, je možné jej zarapovat pro svou skupinu. 5 minut

Aktivita č. 4: Žáci si přečtou ukázkou se str. 98-105, společně, předčítá učitel. Od věty „Ty vypatlanče! po konec kapitoly. (Poslední věta „Je to mňamka!“) 15 minut

Reflexe

Žáci hodnotí výsledek své práce v aktivitě č. 3 v porovnání s textem, který vyslechli. Posuzují, do jaké míry se při tvoření příběhu podle básně a ilustrace shodovaly s autorkou. Diskutují o různých formách uměleckého vyjádření myšlenky, a hodnotí, která forma je pro konkrétního žáka náročná a kterou by volil. Lektor na konci diskuse shrne, co bylo v textu jen naznačeno a nedovysvětleno: Kdo je Hlava a Kosatka? Co je podle Oskara Džojův problém? Proč Tatum neřekne své mámě do telefonu, že má zlomenou nohu a jede do nemocnice? Dotaz, případně hlasování, koho kniha zaujala a kdo by si ji chtěl dočíst. 15 minut Pokud bude využita i lekce Džoj 2, zadá lektor na úkol žákům uvažovat o tom, co by pro sebe označili jako Můj problém.

Cíle lekce

1. Žák se seznámí s existencí umělého jazyka a zamýšlí se nad jeho významem.
2. Žák analyzuje text a porovnává obrazové a slovesné sdělení obsahu s cílem hodnotit shody.

Tento materiál byl připraven v rámci projektu Czechia 2026 – čestné hostování ČR na Frankfurtském knižním veletrhu.

www.czechia2026.com

Metodické listy zpracoval Národní pedagogický institut České republiky.